

Vernieuwde procedure voor meldingen van zwerfkatten in Gent

Evaluatie van het Gentse zwerfkattenbeleid

26 april 2024

Entiteit

Departement Stedelijke Ontwikkeling

Groendienst

Contactpersoon

Gwij Stegen

1. Inleiding en doel

Stad Gent is als lokale overheid verantwoordelijk voor het beheer van de lokale zwerfkattenpopulatie. Het vangen en steriliseren van zwerfkatten is hierbij de maatregel bij uitstek om de bestaande populatie zwerfkatten onder controle te houden. Voor huiskatten geldt een sterilisatie, identificatie en registratieplicht en deze valt ten laste van de eigenaar.

Het huidige zwerfkattenbeleid is afgestemd op de officiële gegevens maar er zijn verenigingen die veel zaken doen op vlak van zwerfkatten op het openbaar domein. Hierdoor zijn onze cijfers vertekend. Sommige verenigingen doen dit zonder overeenkomst met de stad wat strikt genomen ook niet mag en een verkeerde beeld geeft van de reële situatie.

In deze nota wordt een geactualiseerde zwerfkattenprocedure voorgesteld. De beslissing om het vangen van zwerfkatten niet langer door eigen stadspersoneel te laten uitvoeren ligt aan de basis van deze actualisatie. In 2023 werd – bij wijze van piloot – reeds samengewerkt met het Dierenasiel Gent om vangstacties te organiseren. In 2024 willen we de samenwerking uitbreiden naar de erkende Gentse dierenverenigingen die een actieve werking hebben in het opnemen, verzorgen en ter adoptie stellen van katten én erkend zijn als dierenasiel door de Vlaamse Overheid. Op dit moment zijn dat voor Gent **het Dierenasiel Gent, Kat zoekt Thuis en De Poezenboot**; verder in de nota vermeld als **partners**. Verder overleg met deze partners zal leiden tot duidelijkheid rond deelname aan deze werking – Het Dierenasiel Gent gaf al aan dat ze momenteel niet zouden kunnen deelnemen aan de vangstacties.

De Groendienst zorgt voor een overeenkomst voor de sterilisatie/castratie, controle op ziekte en gezondheidscheck van de zwerfkatten. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheid voor voederpashouders om ingrepen te laten terugbetalen zodat ze zich kunnen richten tot hun vaste dierenarts (zie 2.2.2).

2. Procedure

2.1. Melden van zwerfkatten

Tot heden werden enkel meldingen aanvaard die werden gedaan door een voederpashouder of op locaties waar een voederpashouder actief is. Dit om te vermijden dat eigenaars hun eigen kat lieten behandelen via onze sterilisatieprocedure. De partners geven echter aan dat er heel veel oproepen rond zwerfkatten bij hen terecht komen. Daarom neemt de Groendienst de coördinatie rond het

registreren van meldingen van zwerfkatten op het Gents grondgebied op. Meldingen kunnen gebeuren via een meldingsformulier op de stadswabsite (gebruik “zwerfkat melden” als zoekterm op www.stad.gent)

Meldingen stromen door naar een sharepointplatform dat gedeeld wordt met de partners. De partners duiden aan welke melding zij verder opvolgen. De Groendienst behoudt het overzicht en wijst nog openstaande opdrachten na 2 weken toe aan één van de partners – in samenspraak met de partners wordt bepaald hoe deze toewijzing zal gebeuren (bv. kortste afstand tot locatie melding).

2.2. Differentiatie- en vervolgactie, in de types zwerfkatten

De nieuwe procedure met gecentraliseerde meldingen zal leiden tot een stijging van het aantal meldingen. Er moet dus zeer duidelijk omschreven worden welke katten wel of niet onder deze procedure vallen.

We onderscheiden 4 types zwerfkatten met een verschil in te ondernemen actie.

Wanneer zwerfkatten worden opgenomen in de werking van een partner, wordt verwacht dat deze rekening houdt met de geldende wettelijke bepalingen¹.

2.2.1. Kittens, sociale of socialiseerbare zwerfkatten.

Kittens, sociale en socialiseerbare katten mogen – na vangen en sterilisatie - opgenomen worden in de werking van de partners.

De redenering hierachter is dat deze dieren baat hebben bij het vinden van een thuis en bovendien een grote kans maken om geadopteerd te worden omdat ze jong of sociaal zijn. Hierdoor daalt het aantal katten rechtstreeks (de katten gaan naar een nieuwe thuis) en indirect (ze zullen niet meer voor nakomelingen zorgen). De kans dat eigenaars hun eigen kat melden en laten steriliseren via onze procedure verkleint omdat de kat in kwestie vermoedelijk niet zal terug keren.

Bij dit type zwerfkatten moeten we aandacht besteden aan **buurtkatten**. Deze katten zijn doorgaans redelijk sociaal, maar hebben geen echte thuis en worden door verschillende buurtbewoners verzorgd. Verschillende mensen zijn emotioneel gebonden aan de kat, maar de buurtkat heeft vaak geen verantwoordelijke die instaat voor onder andere de periodieke medische check-up of nodige ingrepen bij problemen. Als dergelijke katten worden gemeld en een partner actie onderneemt, kan hier protest tegen ontstaan waardoor de partner een slechte naam krijgt. Het moet daarom duidelijk zijn dat bij meldingen voor zo’n niet geachte buurtkat, de procedure zoals beschreven in deze nota wordt gevolgd. De buurtkat wordt meegenomen door de partner en de buurt kan indien gewenst contact opnemen met de relevante partner in verband met adoptie, waarbij er dan wel een eindverantwoordelijke voor de buurtkat wordt aangeduid.

¹ *Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de identificatie, registratie en sterilisatie van katten – Art. 20 & Wet betreffende de bescherming en het welzijn der dieren – Art. 9*

2.2.2. Koloniekatten

Koloniekatten zijn katten die deel uitmaken van een kolonie die onder de hoede van één of meerdere voederpashouder(s) vallen.

Standaard worden koloniekatten na de nodige ingrepen terug vrijgelaten op dezelfde locatie tenzij de voederpashouder aangeeft dat dit niet gaat vanwege een te groot aantal katten of omdat de nodige zorg voor de dieren niet kan verzekerd worden.

Voederpashouders kunnen er – indien het om slechts één dier gaat – ook voor kiezen om het dier zelf mee te nemen naar een dierenarts van hun keuze. Ze krijgen hiervoor een forfaitaire vergoeding voor de ingrepen met betrekking tot sterilisatie en castratie van koloniekatten. De prijs is gelijk aan de prijs die wordt vastgelegd in de overeenkomst met de externe partner die zal instaan voor de diergeneeskundige ingrepen. Hierdoor moeten er geen vangstacties opgestart worden volgens deze procedure, zorgen we voor een financiële tegemoetkoming voor de voederpashouder en passen we een diervriendelijkere methode toe: de koloniekatten worden sneller behandeld en zullen minder bloot gesteld worden aan stressvolle situaties. Ten slotte zorgt dit voor een mogelijkheid om *ad hoc* één kat te laten behandelen, hetgeen logistiek minder evident is bij de samenwerking met bijvoorbeeld de Faculteit Diergeneeskunde vanwege administratieve en organisatorische redenen.

2.2.3. Niet sociale of niet socialiseerbare katten

Katten die geen vorm van sociaal contact gewoon zijn, al heel lang buiten leven en niet zonder gespecialiseerde aanpak socialiseerbaar zijn, worden – na vangst en sterilisatie - terug uitgezet.

Dit zijn bijvoorbeeld zeer schuwe of verwilderde katten. In principe zouden deze ook kunnen opgenomen worden in de werking van de partner, maar dit kan het welzijn van dergelijke katten ondermijnen en door de kleine adoptiekans worden dit vermoedelijk langblijvers in een asiel.

Uitzondering op de regel:

Deze katten kunnen wel geschikt zijn voor bijvoorbeeld boerderijkattenprojecten of gelijkaardige initiatieven waarbij katten in boerderijen, tuin- en landbouwbedrijven, manege of stoeterijen worden geplaatst om daar ongewenste dieren onder controle te houden. Indien de partner zo'n project/initiatief heeft én de katten kan plaatsen met minimale verblijfsduur in hun organisatie, mogen deze ook opgenomen worden in hun werking.

2.2.4. FIV/FelV positieve katten

Wanneer blijkt dat er een kat positief test op FIV (Feline Immunodeficiency virus; Kattenaids) of FelV (Feline Leukemie Virus; kattenleukemie) (zie 2.4), zorgen we ervoor dat deze dieren niet meer in contact kunnen komen met in het wild levende katten. Indien we deze dieren terug zouden uitzetten, stellen we het individueel belang van de kat boven de gezondheid van de populatie zwerv- en huiskatten. Het steriliseren zal zorgen voor minder agressie waardoor de kans op transmissie daalt, maar niet onbestaande is. **FIV-positieve katten kunnen nog lang leven**, maar ingrijpen wanneer het toch de verkeerde kant uitgaat is evenwel belangrijk. **FelV-positieve katten hebben een slechte prognose**: op een bepaald moment (maanden tot 2-3 jaar) zullen de meeste katten fatale problemen ontwikkelen ten gevolge van de ziekte. Daarom is het belangrijk om contact met andere katten te vermijden om de transmissie van FelV te beperken, maar ook om de kans op secundaire infecties te verminderen. FIV- of FelV-positieve zwervkatten kunnen daarom via een adoptieprocedure een 2de kans krijgen, zodat opvolging verzekerd is.

Indien FIV of FeLV positieve katten zouden geadopteerd worden, verwachten we dat de adoptant duidelijk wordt geïnformeerd rond de ziekte en de potentiële gevolgen zodat en noodzaak voor nauwere opvolging bij een dierenarts. Wanneer deze dieren niet kunnen opgenomen worden door de vereniging, zullen ze geëuthanaseerd worden.

2.3. Organiseren van vangstacties

Door de sharepointlijst hebben alle de betrokken partijen een up-to-date zicht rond wie welke melding opneemt. Elke partner kan op de sharepoint aanduiden dat hij een melding zal behandelen. Dit betekent dat de partner:

- contact opneemt met de melder zodat er een actie kan ingepland worden.
- afstemt met de externe partner die zal instaan voor sterilisatie en castratie. Hier is een 2-tal weken voor nodig zodat ze zich kunnen organiseren op de komst van de katten (zie 2.4).
- een aangepaste vangkooi wordt gebruikt die geschikt is voor het vangen van zwerfkatten. De kooien worden duidelijk gelabeld met naam + contactgegevens van de partner met verwijzing dat ze werken in opdracht van Groendienst Stad Gent. De vangkooien worden op het openbaar domein geplaatst of op privaat domein mits de partner toestemming heeft van de eigenaar om de vangkooi te plaatsen.
- De gevangen katten worden voor transport gecontroleerd op aanwezigheid van een chip en een oorknip. Gechipte katten en zwerfkatten die reeds een oorknip hebben, worden terug vrijgelaten.

2.4. Sterilisatie/castratie, controle op ziekte en gezondheidscheck

Uitgevoerd door een externe partner in opdracht van stad Gent. In het kort omvat deze procedure:

1. Controle of het weldegelijk gaat over een zwerfkat door middel van onderzoek op aanwezigheid van chip
2. Controle van de algemene gezondheidstoestand van de zwerfkat om zeker te zijn dat deze de uit te voeren ingrepen aan kan
3. Uitvoeren van castratie bij katers en ovari(ohyster)ectomie bij kattinnen
4. Controle op FIV/FeLV, gevolgd door euthanasie indien relevante bloedtesten positieve waarden geeft en de organisatie die de kat binnenbracht, aangeeft er geen ruimte voor te hebben.

Vergoeding

Voor de partners gaan we verder in gesprek wat de beste werkwijze is om gemaakte kosten terug te betalen. In samenspraak met de partners werd afgesproken dat er gewerkt zal worden met een standaard vergoeding per opgenomen melding (40€), verhoogd met 10€ per gevangen kat.

2.5. Behandelde katten uitzetten

We maken in overleg met de partners en betrokken partijen een fiche op die voor elke gevangen en behandelde kat moet bijgehouden worden. De fiche wordt ingevuld opgeladen op de sharepoint zodat we vanuit de Stad een overzicht hebben op de interventies en behandelingen en zodat latere vragen kunnen beantwoord worden. Indien gewenst kan een kopie aan de melder bezorgd worden aangezien de vraag rond feedback bij vangstacties hoog is.

Voor katten die vanwege het type kat (zie 2.2) worden opgenomen in de werking van de partners zijn er geen verdere acties nodig in kader van deze procedure.

Voor katten die teruggezet worden, houden we rekening met volgende twee scenario's:

1° De kat of katten kan/kunnen **WEL** terug uitgezet worden op dezelfde plaats

Dit is de standaard procedure. Dieren die verzorgd worden door een erkende voederpashouder (hetzij op privaat domein hetzij op openbaar domein) kunnen op de originele locatie terug uitgezet worden.

2° De kat of katten kan/kunnen **NIET** terug uitgezet worden op dezelfde plaats

Ongeacht de socialisatie status van de kat, worden katten die niet op dezelfde plaats uitgezet kunnen worden, opgenomen in de werking van de partner (cfr. boederijkatprojecten of gelijkaardige initiatieven). Katten zijn territoriale dieren en het uitzetten van katten op een nieuwe plaats in een stedelijke omgeving als Gent, komt feitelijk neer op een doodvonnis als ze niet in een veilige omgeving kunnen wennen aan de nieuwe locatie.

3. Evaluatie

Deze procedure gaat zo snel mogelijk van start en wordt na 1.5-2 jaar geëvalueerd en waar nodig bijgeschaafd.